

6 Soláthar agus Bainistiú Conarthaí le haghaidh Soláthar Díreach

6.1 Faoi dhlíthe Eorpacha agus idirnáisiúnta, féadfar cosaint idirnáisiúnta a thabhairt do dhaoine nach féidir leo filleadh ar a dtír dhúchais toisc go bhfuil faitíos orthu, agus údar maith leis, go ndéanfar ciapadh orthu nó go bhfuil siad i mbaol drochíde nó go ndéanfar díobháil thromchúiseach eile orthu. Tugtar lucht iarrtha tearmainn nó iarrthóirí tearmainn ar dhaoine a dhéanann iarratas ar chosaint idirnáisiúnta agus atá ag fanacht ar chinneadh i leith an iarratais sin.

6.2 Dhá chineál cosanta idirnáisiúnta atá san AE

- tugtar **stádas dídeanaí** do dhaoine a bhfuil faitíos orthu go ndéanfaí ciapadh orthu ina dtír dhúchais de bharr gnéithe áirithe dá bhféiniúlacht, amhail creideamh nó tuairim pholaitíochta
- díorthaítear **stádas cosanta coimhdí** ón dlí Eorpach agus bronnar é ar dhaoine nach bhfuil incháilithe le bheith ina dteifigh ach, ina ainneoin sin, nach féidir leo filleadh ar a dtír féin toisc go bhfuil siad i mbaol díobháil mhór amhail céasadh, nó íde nó pionós atá mídhonna nó táireach, nó foréigean ginearálta le linn cogaidh.

6.3 Is iad seo a leanas na torthaí féideartha ar iarratas ar chosaint idirnáisiúnta

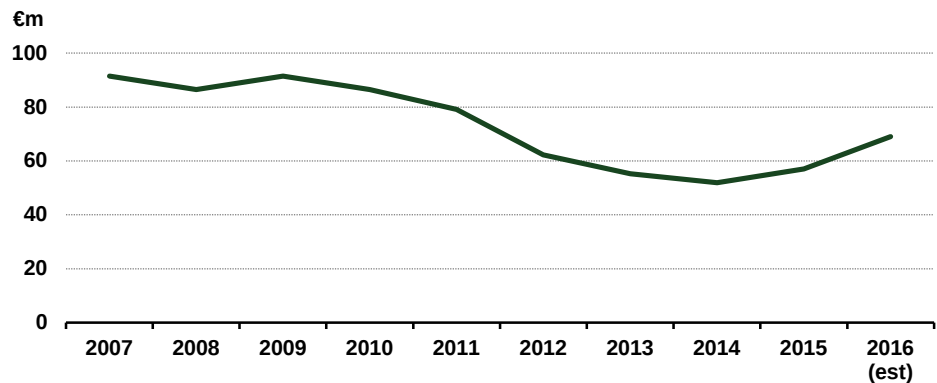
- **stádas dídeanaí** nó **stádas cosanta coimhdí** a bhronnadh
- diúltú stádas dídeanaí nó stádas cosanta coimhdí a bhronnadh ach tugtar **cead fanachta** don iarratasóir fanacht in Éirinn ar chúinsí eile
- eisítear **ordú díbeartha**.

6.4 Tá ceangal ar an Stát foráil do riachtanais ábhartha an lucht iarrtha tearmainn fad is atá próiseáil á déanamh ar a n-iarratas agus ar a n-achomhairc ar chinntí. Is trí sholáthar díreach a chomhlíonann an Stát an oibleagáid sin.¹ Cuimsítear leis sin soláthar cóiríochta agus bia mar aon le liúntas seachtainiúil airgid. Cé go bhfuil gach duine den lucht iarrtha tearmainn i dteideal leas a bhaint as soláthar díreach, níl aon oibleagáid orthu é a dhéanamh. Meastar go bhfuil díreach os comhair leath den lucht iarrtha tearmainn ar fad ina gcónaí faoin soláthar díreach.

6.5 Tá 35 ionad soláthair dhíreach lonnaithe ar fud na tíre. Bhí 4,696 dhuine ina gcónaí in ionaid soláthair dhíreach ag deireadh mhí na Nollag 2015. In 2015, thabhaigh an Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais ('an Roinn') caiteachas €57 milliún i leith soláthar díreach (féach bhFíor 6.1).

¹ Soláthraítear cóiríocht in ionaid soláthair dhíreach freisin d'íospartaigh gáinneála amhrasta ar dhaoine agus do shaoránaigh áirithe den AE atá ar an nganntanas.

Fíor 6.1 Caiteachas ar chóiríocht lucht iarrtha tearmainn, 2007 go 2016

Foinse: An Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais

6.6 Anuas ar an lucht iarrtha tearmainn a bhfuil cóiríocht ar fáil dóibh in ionaid soláthair dhíriú, freastalaítear orthu seo a leanas in dhá ionad éigeandála fáiltithe agus ionduchtaithe

- dídeanaithe a n-athlonnaítear go hÉirinn iad ó champaí teifeach faoi Chlár Athlonnaithe na Náisiún Aontaithe
- dídeanaithe a n-athlonnaítear iad mar thoradh ar an ngéarchéim imirce i lár agus i ndeisceart na hEorpa.

6.7 Sa tuarascáil seo

- déantar athbhreithniú ar an éileamh ar chóiríocht soláthair dhíriú
- féachtar ar cé acu ar dámhadh nó nár dámhadh na conarthaí maidir le hionaid soláthair dhíriú de réir na rialacha soláthair phoiblí
- féachtar ar bhainistiú na gconarthaí sin.

Líon riachtanach áiteanna sa soláthar díreach

6.8 Tá leibhéal riachtanach na cóiríochta soláthair dhíriú bunaithe ar an éileamh, agus is deacair é a thuar. Bíonn tionchar ag an iliomad tosca ar an éileamh, lena n-áirítear iad seo a leanas

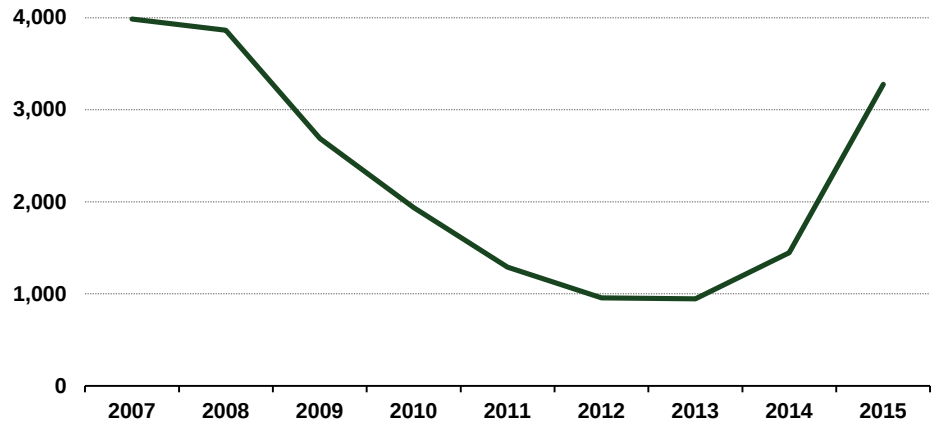
- líon an lucht iarrtha tearmainn a d'fhéadfadh teacht go hÉirinn
- líon na ndaoine a bhaineann úsáid as an gcóras soláthair dhíriú ag aon am ar leith
- fad na tréimhse a chaitear sa soláthar díreach, rud a bhraitheann go príomha ar an tréimhse a ghlacann sé iarratas an duine atá ag lorg tearmainn a phróiseáil agus a stádas a rialú, agus ar a chumas bogadh ar aghaidh chuig cóiríocht mhalartach nuair a bhronnfar stádas dídeanaí nó stádas cosanta coimhdí air nó nuair a thabharfar cead fanachta dó.

Ina measc siúd, is é fad na tréimhse a chaitear sa soláthar díreach an toisc is mó ar féidir leis an Stát dul i gcion uirthi.

6.9 Tá sé sonraithe ag an Roinn go bhfuil sé an-dúshlánach a bheith ag plé le líon dothuartha úsáideoirí seirbhíse a bhíonn ag brath ar an éileamh toisc go bhféadfadh achann agus fadhbanna polaitiúla teacht chun cinn go tapa maidir leis an soláthar cóiríochta.

- 6.10** Tháinig laghdú ar líon na ndaoine ag lorg tearmainn in Éirinn ó díreach faoi bhun 4,000 duine in 2007 go dtí díreach faoi bhun 1,000 duine in 2013. Tá ardú mór tagtha ar líon na n-iarratas ó shin, go dtí 3,200 in 2015 (féach bhFíor 6.2).

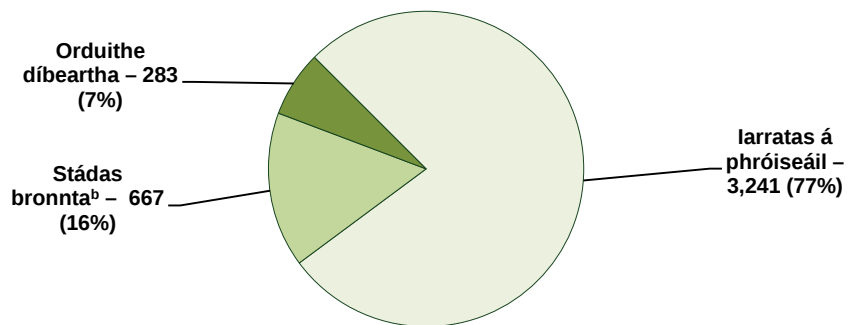
Fíor 6.2 Líon na ndaoine ag lorg tearmainn, 2007 go 2015

Foinse: An Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais

- 6.11** Ba cheart a thabhairt faoi deara nach bhfuil gach duine sa soláthar díreach ag fanacht ar chinneadh. Amhail Lúnasa 2016, bhí stádas dídeanaí, stádas cosanta coimhdí nó cead fanachta bronnta ar 23% de na cónaitheoirí nó bhí siad faoi réir orduithe díbeartha (bhFíor 6.3).

Fíor 6.3 Stádas daoine a bhí ina gcónaí sa soláthar díreach, Lúnasa 2016^a

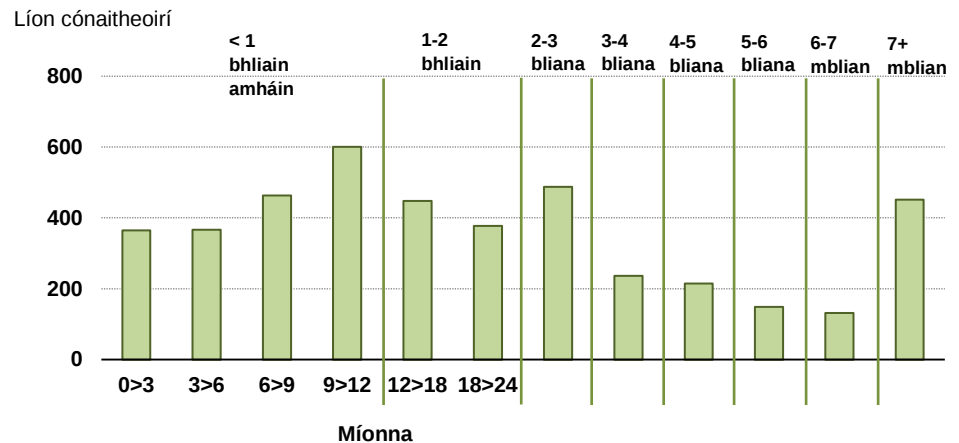
Foinse: An Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais

- Nótaí: a Ní áirítear anseo leanaí atá ina gcónaí sa soláthar díreach ach nach bhfuil iarratas déanta ar chosaint acu.
b Stádas dídeanaí, stádas cosanta coimhdí nó cead fanachta bronnta orthu.

- 6.12** Tá stádas dídeanaí, stádas cosanta coimhdí nó cead fanachta bronnta ar dhuine amháin as gach seisear a bhfuil cónaí orthu sa soláthar díreach. Cé nach fios go cinnte cén fáth a leanann siad de bheith ina gcónaí in ionaid soláthair dhíreach, meastar gur cúis mhór atá leis iad na deacrachtaí a bhíonn acu teacht ar chóiríocht lasmuigh den soláthar díreach.

- 6.13** Shonraigh an Roinn go mbíonn sé an-dúshlánach teacht ar chóiríocht sa mhargadh titíochta faoi láthair, go háirithe i gcás daoine i staid leochaileach. Ní fiú iallach a chur ar dhaoine ná ar theaghlach an chóiríocht soláthair dhírig a fhágáil. Leanann daoine den sórt sin de bheith ina gcónaí sa soláthar díreach agus tugtar tacaíocht dóibh chun teacht ar chóiríocht bhuan. Sa fhreagra a thug sé ar an iniúchadh seo, thuairiscigh an tOifigeach Cuntasaíochta gur léiríodh in anailís in 2015 ar dhaoine ar tugadh cead fanachta dóibh gur fhág 87% díobh an soláthar díreach laistigh de sé mhí tar éis an chinnidh.
- 6.14** Ceanglaíonn ordú díbeartha ar dhuine Éire a fhágáil faoi dháta sonraithe. I gcás nach ndéanann sé amhlaidh, bíonn air é féin a thabhairt ar láimh do na Gardaí, gach mí go hiondúil, go dtí go bhfágfaidh sé as a stuaim féin nó go gcuirfear as an tír é. Tá sé sonraithe ag an Roinn gurb iomaí cúis atá ann go leanann daoine ar eisíodh ordú díbeartha dóibh de bheith ina gcónaí in ionaid.
- 6.15** Amhail Iúil 2016, is é 38 mí an tréimhse a chaitheann daoine in ionad soláthair dhírig ar an meán. Tá thart ar 450 duine – 10% den líon iomlán – ina gcónaí in ionad soláthair dhírig le breis is seacht mbliana (bhFíor 6.4).

Fíor 6.4 Fad na tréimhse in ionaid soláthair dhírig amhail Iúil 2016^a

Foinse: Gníomhaireacht Fáiltithe agus Imeasctha na Roinne Dlí agus Cirt agus Comhionannais, tuarascáil staidrimh mhíosúil, Iúil 2016

Nóta: a Ríomhann an Roinn fad na tréimhse bunaithe ar an dáta is déanaí a chuaigh gach cónaitheoir isteach in ionad soláthair dhírig.

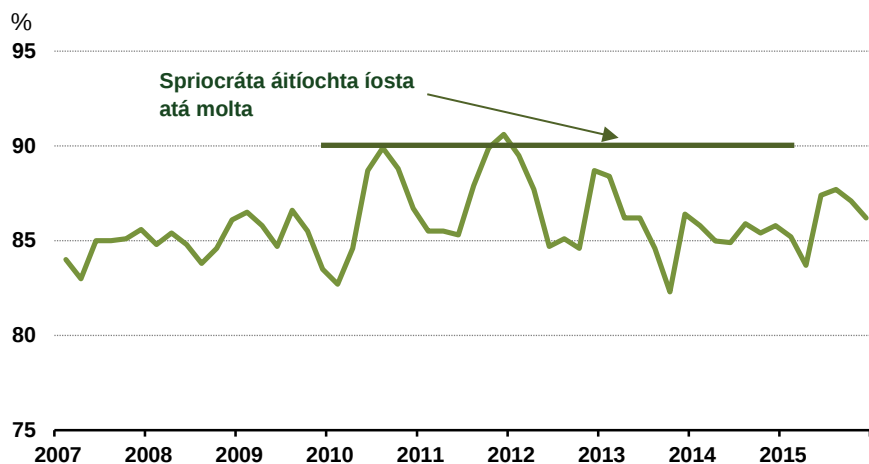
- 6.16** Tugadh isteach córas TF – an clár comhtháthaithe straitéisigh tearmainn agus inimirce – in 2012. Rinneadh iarracht san iniúchadh seo sonraí ón gcóras sin a úsáid chun anailís a dhéanamh ar phróiseáil na n-iarratas ar thearmann sna deich mbliana seo a chuaigh thart chun gnéithe a shainaithint a mbíonn tionchar acu ar an bhfad tréimhse a chaitear sa soláthar díreach. Ó tugadh isteach an córas TF nua in 2012, tugtar uimhir aitheantais ar leith do gach duine atá ag lorg tearmainn. Baintear úsáid as an uimhir sin i ngach céim den iarratas, lena n-áirítear achomhairc agus athbhreithnithe breithiúnacha. Roimhe sin, tugadh uimhreacha aitheantais éagsúla don iarratasóir céanna faoi na córais éagsúla a d'úsáidtí le haghaidh roinnt céimeanna den iarratas agus, ar an ábhar sin, ní féidir an fhaisnéis ón tréimhse roimh 2012 ó na córais éagsúla a nascadh. Mar thoradh air sin, ní sholáthrófaí léiriú cruinn ar agaí próiseála dá ndéanfaí anailís ar shonraí ón gcóras ós rud é gur ag na céimeanna luatha den phróiseas iarratais atá formhór na n-iarratas a bhfuil faisnéis iomlán ar fáil ina leith.

- 6.17** Shonraigh an Roinn go n-aithníonn sí go gcuirtear moill ar an bpróiseas mar thoradh ar phróiseáil sheicheamhach na gcásanna, agus go gcuirtear leis an tréimhse a chaitheann na hiarratasóirí sa soláthar díreach dá bharr sin. Ba é cúcháirí an phróisis iarratais príomhchuspóir an nós imeachta aoniarraais dá ndéantar foráil san Acht um Chosaint Idirnáisiúnta, 2015, a chuirfear i bhfeidhm níos déanaí in 2016.
- 6.18** Tá sé tugtha le fios ag an Roinn go bhfuil cúiseanna eile leis an bhfad ama a chaitheann daoine sa soláthar díreach. Mar shampla, déantar iarratas gach duine den teaghlach a phróiseáil le chéile nuair is féidir ach, i gcásanna áirithe, féadfaidh daoine ar leith den teaghlach achomharc a dhéanamh nó athbhreithniú breithiúnach a lorg. Cuireann sé sin moill ar phróiseáil na n-iarratas do na daoine eile den teaghlach. D'fhéadfadh sé tarlú i gcásanna eile nach ndéanadh tuismitheoirí iarratas dá leanbh go dtí go mbeidh cinneadh déanta ar a n-iarratas féin, rud a fhágann gur gá tús a chur leis an bpróiseas arís. I measc na gcúiseanna eile, áirítear moilleanna ar iarratasóirí ag freagairt do chomhfhreagras agus athbhreithnithe breithiúnacha á lorg.
- 6.19** Shonraigh an Roinn go ndearnadh iarracht mhór, de réir na moltaí i dtuarascáil ón ngrúpa oibre in 2015, próiseáil a dhéanamh ar chásanna a bhí sa chóras le breis is cúig bliana.¹ Shonraigh an Roinn freisin go bhfuil formhór na gcásanna sin réitithe anois agus gur tugadh cead fanachta don iarratasóir, go bhfuil athbhreithniú breithiúnach ar siúl, nó gur eisíodh ordú díbeartha don iarratasóir.

Rátaí Áitíochta

- 6.20** Tá dúshlán mór roimh an Roinn le cinntiú go bhfuil cóiríocht ar fáil dóibh siúd atá ina gátar agus, ag an am céanna, caiteachas nach gá ar chóiríocht nach bhfuil in úsáid a laghdú an oiread agus is féidir.
- 6.21** Léirítear i bhFíor 6.5 an ráta áitíochta i gcóiríocht soláthair dhírigh idir 2007 agus 2015. Ba é 86% an meánráta áitíochta sa tréimhse. In athbhreithniú ar luach ar airgead agus ar bheartas sa chlár soláthair dhírigh in 2010, moladh gur cheart don ráta áitíochta bheith os cionn 90%.² Ar an ábhar sin, sholáthrófaí leibhéal réasúnta acmhainne sa bhreis chun freastal ar mhéaduithe tobanna ar éileamh.

Fíor 6.5 Cóiríocht soláthair dhírigh, ráta áitíochta, 2007 go 2015^a

¹ An Grúpa Oibre le tuairisciú don Rialtas maidir le Feabhas ar an bPróiseas Cosanta, lena n-áirítear Soláthar Díreach agus Tacaíochtaí don Lucht Iarrtha Tearmainn, Tuarascáil deiridh, Meitheamh 2015.

² Athbhreithniú ar Luach ar Airgead agus ar Bheartas, Clár Cóiríochta don Lucht Iarrtha Tearmainn, an Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais, Bealtaine 2010.

Foinse: An Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais

Nóta: a Léirítear sa sonraí thuas an ráta áitíochta mar a tuairiscíodh gach dhá mhí.

Conarthaí le haghaidh ionaid soláthair dhírighe

- 6.22** Tá sé sonraithe ag an Roinn gur féachadh ar roinnt roghanna malartacha ar an soláthar díreach san athbhreithniú ar luach ar airgead in 2010 – ligean don lucht iarrtha tearmainn leas sóisialach a éileamh, cóiríocht a chur ar fáil d'iarrthóirí tearmainn in iostas féinfhreastail, agus ligean d'iarrthóirí tearmainn cur isteach ar thithíocht údaráis áitiúil. Cinneadh san athbhreithniú gur chostasáí na roghanna malartacha ná an soláthar díreach.
- 6.23** Amhail mí na Nollag 2015, bhí 35 ionad soláthair dhírighe ann ina bhféadfaí cóiríocht a chur ar fáil do bhreis is 5,400 duine.
- 6.24** Tá sonraí achoimre ar na 35 ionad leagtha amach in larscríbhinn A. Tá seacht gcinn faoi úinéireacht an Stáit agus tá conradh déanta le dhá chuideachta chun seirbhísí a chur ar fáil. Tá na 28 n-ionad eile faoi úinéireacht 22 sholáthraí tráchtála agus á bhfeidhmiú acu.
- 6.25** Ionad fáiltithe atá in ionad amháin díobh (Baile Seiscinn) ina gcuirtear cóiríocht shealadach (roinnt seachtainí) ar fáil d'iarrthóirí tearmainn a roghnaigh an soláthar díreach sula seoltar iad ar aghaidh chuig ceann de na hionaid eile. Áitribh ar dearadh agus a n-úsáidtfí iad chun críocha eile roimhe seo atá i bhformhór na n-ionad, agus cuimsítear leo foirgnimh a bhí ina n-óstáin, scoileanna cónaithe agus brúnna roimhe seo. Foirgnimh shaintógtha atá i dtrí cinn de na hionaid. Cuireann oibreoirí na n-ionad bia ar fáil ar bhonn lánlóistín sna hionaid ar fad nach mór – níl iostas féinfhreastail ar fáil ach in dhá ionad.
- 6.26** Íocadh €251 mhilliún ar an iomlán le soláthraithe tráchtála na n-ionad sna cúig bliana go dtí 2015. Íocadh €36 mhilliún le soláthraithe seirbhísí sna hionaid faoi úinéireacht an Stáit sa tréimhse chéanna (Fíor 6.6).

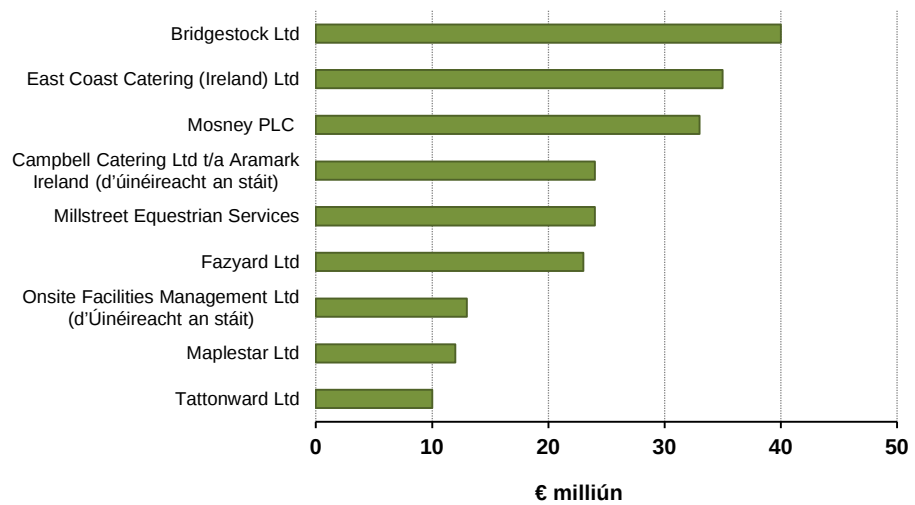
Fíor 6.6 Íocaíochtaí le conraitheoirí soláthair dhírighe, 2011 go 2015

Bliain	Faoi úinéireacht an Stáit € milliún	Soláthraithe tráchtála € milliún	Iomlán € milliún
2011	8.3	59.5	67.8
2012	7.0	53.0	60.0
2013	6.9	46.4	53.3
2014	6.9	44.2	51.1
2015	7.0	47.9	54.9

Foinse: An Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais

- 6.27** Sna cúig bliana go dtí 2015, íocadh breis is €10 milliún le naoi gcuideachta (bhFíor 6.7).

Fíor 6.7 Soláthraithe tráchtála seirbhísí soláthair dhíreach ar íocadh breis is €10 milliún le gach soláthraí díobh sa tréimhse ó 2011 go 2015

Foinse: An Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais

Ceisteanna a bhaineann leis an soláthar

- 6.28** Bunphrionsabal den soláthar poiblí is ea go mbaintear úsáid as próiseas iomaíoch. Tá sé i gceist leis sin go ndéantar earraí agus seirbhísí arna bhfaíl ag comhlachtaí poiblí a sholáthar ar bhealach oscailte, oibiachtúil agus trédhearcach trína mbaintear amach an luach is fearr ar airgead. Ní mór cloí le rialacha soláthair an AE i gcás conarthaí os cionn luachanna tairisí áirithe. Sainítear sna rialacha sin freisin gur gá próiseas iomaíoch a úsáid agus, go háirithe, go ndéantar an comórtas a fhógairt go forleathan ar fud an AE.
- 6.29** Ní hionann na modhanna soláthair a úsáidtear chun conraitheoirí a fhostú le seirbhísí a chur ar fáil in ionaid faoi úinéireacht an Stáit agus chun conarthaí a dhámhadh le haghaidh ionaid faoi úinéireacht agus faoi bhainistíocht tráchtála. Leanadh próisis iomaíocha le haghaidh conarthaí seirbhísí sna hionaid faoi úinéireacht an Stáit, agus fógraíodh an dá chonradh reatha atá i bhfeidhm ar láithreán gréasáin eTenders.¹ Shonraigh an Roinn go bhfuil sí, i gcomhar leis an Oifig um Sholáthar Rialtais, páirteach faoi láthair i bpróiseas iomaíoch ar fud na hEorpa le haghaidh soláthar seirbhísí in ionaid faoi úinéireacht an Stáit.
- 6.30** Ní bhaineann an Roinn leas as próisis iomaíocha fhoirmiúla, mar atá leagtha amach i rialacha soláthair phoiblí, i gcás soláthraithe na n-ionad tráchtála. Baineann sé leas as a láithreán gréasáin chun 'léirithe spéise' a iarraidh. Cuireadh fógraí i nuachtáin náisiúnta freisin. Sonraíodh san fhógra
- go bhfuil liosta soláthraithe á dhréachtú ag an Roinn a bhfuil spéis acu cóiríocht agus seirbhísí a sholáthar
 - go gcuimsítear leis an gcineál áitribh atá de dhíth "óstáin, brúnna, tithe lóistín srl ina bhféadfaí cóiríocht a sholáthar do suas le caoga duine, agus ba cheart dóibh a bheith réasúnta gar do gach cineál seirbhíse, mar shampla siopaí, scoileanna, iompar poiblí, srl."
 - go ndéanfaí teagmháil leis na soláthraithe a léirigh spéis dá mbeadh gá leo.

¹ Láithreán gréasáin is ea eTenders atá á bhainistiú ag an Oifig um Sholáthar Rialtais. Is saoráid láir atá ann le haghaidh na n-údarás conarthacha san earnáil phoiblí chun deiseanna soláthair agus fógraí dámhachtana a fhógairt.

- 6.31** Níor chuir an Roinn aon fhianaise ar fáil le léiriú conas a rinneadh measúnú orthu sin a thug freagra ar an bhfógra. Mar sin féin, thug an Roinn le fios go ndearna sí measúnú ar na léirithe spéise a fuarthas bunaithe ar na critéir seo a leanas
- íoschaighdeán na cóiríochta mar atá sonraithe in Acht na dTithe, 1966
 - cuairt ar an láithreán lena n-áirítear áiseanna leithris, áiseanna cócaireachta, áiseanna caitheamh aimsire, seomraí súgartha, limistéir súgartha lasmuigh, agus suíomh seirbhísí agus cóngarachta dóibh.
- 6.32** Ansin déanann an Roinn praghas a shocrú le soláthraithe roghnaithe agus comhaontaíonn ar chonradh. Déantar conarthaí a chomhaontú ar feadh tréimhse bliana go hiondúil.
- 6.33** Tá sé tugtha le fios ag an Roinn nach sonraítear san fhógra go bhfuil gá leanúnach le haghaidh cóiríochta, ach go bhféadfaí go mbeadh cóiríocht de dhíth. Ní iarrtar ach an oiread san fhógra go ndéanfaí maoin ar leith a thairiscint – ní bheadh sé réasúnta a leithéid a dhéanamh mar d'fhéadfadh sé tarlú nach mbeadh aon ghá le cóiríocht. Tugadh le fios go bhfuarthas 27 bhfreagra ar an ngairm ba dhéanaí ar léirithe spéise.
- 6.34** Measann an Roinn gur chuí an nós imeachta soláthair a úsáideadh sna himthosca. Measann sé gurb ionann a mhodh soláthair agus an 'nós imeachta idirbheartaíochta' dá ndéantar foráil i rialacha soláthair an AE. Mar sin féin, níor chloígh sé le príomhriachtanais den nós imeachta idirbheartaíochta, lena n-áirítear foilsíú na gcritéir dámhachtana agus na bhfógraí dámhachtana.
- 6.35** I nós imeachta idirbheartaíochta, déanann an t-údarás conarthach idirbheartaíocht go díreach le soláthraithe chun conradh a chomhaontú. Faoi rialacha an AE, ní féidir nósanna imeachta idirbheartaíochta a úsáid ach i gcásanna teoranta, mar seo a leanas go príomha
- i gcás nár cuireadh isteach tairiscint ar bith ná tairiscint oiriúnach ar bith mar fhreagra ar iarraidh ar thairiscintí
 - i gcás nach bhfuil ann ach aon soláthraí amháin
 - i gcás deargphráinne nach é an t-údarás conarthach is cúis léi agus a tháinig chun cinn de bharr teagmhas nárbh fhéidir leis an údarás conarthach iad a thuar, agus i gcás nach bhfuil go leor ama ann le haghaidh comórtas oscailte ná le haghaidh ceann ar bith eile de na nósanna imeachta iomaíocha eile atá ceadaithe.
- 6.36** Ní bhaineann soláthar ionaid soláthair dhírighe leis na himthosca teoranta sin. Níor eisíodh iarraidh ar thairiscint riamh, is iomaí soláthraí ionchais atá ann, agus tá na seirbhísí sin á soláthar don Roinn ar bhonn leanúnach thar thréimhse 15 bliana ina raibh go leor ama, de réir aon tuisceana réasúnta, comórtas oscailte a reáchtáil. I ndáil leis an bpráinne, shonraigh an Roinn nach bhfuil sé éifeachtúil ná indéanta go heacnamaíoch, toisc go mbíonn an soláthar díreach ag brath ar an éileamh, stoc cóiríochta gan úsáid a choinneáil ar fhaitíos go dtiocfadh méadú ar an éileamh.
- 6.37** Shonraigh an Roinn go ndearna sí plé mionsonraithe leis an Oifig um Sholáthar Rialtais le linn 2015. Go dtí seo, níor sainathnódh aon mhodheolaíocht soláthair a chuirfí in ionad an nós imeachta reatha. Agus aird á tabhairt ar na saincheistanna atá leagtha amach ag an Roinn agus ag saineolaithe soláthair na hOifige um Sholáthar Rialtais, níorbh fhéidir leanúint leis an iarracht chun tairiscint oscailte rathúil a sheachadadh.

Soláthar neamhiomaíoch a thuairisciú

- 6.38** Ceanglaítear ar ranna rialtais ráiteas bliantúil a ullmhú maidir le conarthaí a dhámhtar gan próiseas iomaíoch i gcás inar mó luach an conartha ná €25,000 (gan CBL san áireamh), agus an ráiteas a chur faoi bhráid Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste agus na Roinne Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. Níl na conarthaí le soláthraithe tráchtála cóiríochta curtha san áireamh sa tuairisceán seo ag an Roinn.
- 6.39** Ní ghlacann an Roinn leis gur cheart na conarthaí sin a chur san áireamh sa tuairisceán bliantúil toisc go measann sí gurb ionann an modh soláthair agus an nós imeachta idirbheartaíochta dá ndéantar foráil i rialacha soláthair an AE.

Síneadh ar chonarthaí

- 6.40** Ó 2005, tharla na príomhathruithe ar chonarthaí mar thoradh ar idirbheartaíocht a rinneadh aon mhí amháin roimh dheireadh an chonartha a bhí ag dul in éag. Ba le hacmhainní leapa agus rátaí íocaíochta a bhain na hathruithe go hiondúil. Ó 2010, ní dhearnadh athnuachan ar chonarthaí le deich gcinn de sholáthraithe tráchtála.
- 6.41** I gcás roinnt ionad, comhaontaíodh conarthaí nua le cuideachta eile. Mar sin féin, i roinnt de na cásanna sin, bhí duine amháin ar a laghad ina stiúrthóir ar bhord an dá chuideachta. Léirítear in Iarscríbhinn A na cásanna ina bhfuil stiúrthóirí coiteanna ag cuideachtaí atá i mbun soláthair ar ionaid éagsúla, agus cásanna ina bhfuil stiúrthóirí coiteanna ag conraitheoirí a bhí i mbun soláthair ar an ionad céanna i ndiaidh a chéile.
- 6.42** Tá sé sonraithe ag an Roinn nach bhfuil sí ar an eolas faoi láthair maidir le haon saincheist chonspóideach i leith aon stiúrthóra nó cuideachta a bhaineann le conarthaí le haghaidh soláthar seirbhísí do dhaoine atá ag lorg cosaint idirnáisiúnta. D'fhéadfadh athruithe teacht chun cinn i gcuideachtaí i gcás ina bhfaigheann stiúrthóir bás, mar shampla, nó ina socraíonn comhpháirtithe gnó dul a mbealach féin. Tá sé sonraithe freisin ag an Roinn gurb ann do chúiseanna iontaofa gnó agus lóistíochtúla, mar aon le cúiseanna daonnachtúla amhail naisc le seirbhísí oideachais, sláinte agus seirbhísí sóisialta eile, go ndéanann sí iarracht a chinntiú go leantar d'úsáid a bhaint as na hionaid sheanbhunaithe. Leanann an Roinn de chinntiú go gcuirtear na caighdeáin is airde i bhfeidhm agus í ag plé le cuideachtaí agus le stiúrthóirí. Féachfaidh sí ar dhícheall cuí sa réimse seo agus cuirfidh sí feabhas air nuair is féidir. Thug an Roinn le fios go bhfuil gach íocaíocht faoi réir nósanna imeachta imréitigh cánach cuí.

Tearmaí íocaíochta na gconarthaí

- 6.43** Sna conarthaí le haghaidh ionaid faoi úinéireacht tráchtála, déantar foráil d'íocaíocht bunaithe ar acmhainn chomhaontaithe an ionaid, beag beann ar an leibhéal áitíochta. Leagtar amach i bhformhór na gconarthaí ráta in aghaidh an duine in aghaidh an lae i leith na spásanna atá ar fáil, agus ráta lae níos ísle ar líon beag spásanna breise a sholáthar má bhíonn gá leo. Soláthraítear leis sin ráta foriomlán laethúil le haghaidh gach ionaid. Déantar íocaíochtaí gach ceithre seachtaine roimh ré bunaithe ar an ráta sin.
- 6.44** Ceanglaítear ar an gconraitheoir a chinntiú go bhfuil an acmhainn shonraithe ar fáil an t-am ar fad. I gcás nach ndéantar é sin, féadfar pionós a ghearradh ar an gconraitheoir ar ráta €50 in aghaidh an spáis faoi bhun na hacmhainne gach aon lá. Tá sé sonraithe ag an Roinn nár gearradh aon phionós den sórt sin le cúig bliana anuas.

- 6.45** Idir €20.70 agus €35.50 in aghaidh an spás faoi chonradh is ea an ráta éifeachtach laethúil d'ionaid tráchtála. Tá sé tugtha le fios ag an Roinn go mbaineann an ráta is ísle le saoráid féinfhrestail nár chuir an conraitheoir na béilí ar fáil ann toisc go n-íoctar tacaíochtaí airgeadais leis na cónaitheoirí le cur ar a gcumas béilí a réiteach dóibh féin. Gan saoráidí féinfhrestail a chur san áireamh, is idir €27.00 agus €35.50 an ráta éifeachtach laethúil.
- 6.46** Is ísle an ráta laethúil ar sholáthar seirbhísí in ionaid faoi úinéireacht an Stáit mar ní chuimsítear ann na costais a bhaineann le soláthar na cóiríochta féin. Idir €11.27 agus €17.37 in aghaidh an duine atá sa ráta sin.
- 6.47** Cuireadh cóiríocht ar fáil in ionaid áirithe do níos mó daoine ná mar a bhí sa chonradh leis an Roinn gan táille bhreise a ghearradh.

Caighdeáin feidhmíochta a leagan síos

- 6.48** Ceann de na gnéithe is tábhachtaí i gconradh ar bith is ea an sainmhíniú ar na seirbhísí atá le soláthar. Tá sé ríthábhachtach go sonraítear go soiléir i gconradh go díreach céard é atá le soláthar, na caighdeáin atá le comhlíonadh, an tréimhse ama agus/nó an mhinicíocht atá ann.
- 6.49** Éilítear i gconarthaí soláthair dhírigh go gcuirfear cóiríocht agus seirbhísí ar fáil “de réir caighdeáin atá réasúnta ag féachaint do riachtanais laethúla an lucht iarrtha tearmainn”. Níl sainmhíniú sa chonradh ar a bhfuil i gceist le ‘réasúnta’.
- 6.50** Tagraítear sna conarthaí do chóiríocht, cócaireacht agus seirbhísí eile is ceart a sholáthar. Sonraítear díreach os cionn leath de na seirbhísí insoláthartha sin ar bhealach atá intomhaiste, trí chaighdeán agus minicíocht a shainmhíniú de ghnáth. Mar sin féin, ní leagtar amach na seirbhísí insoláthartha eile ar bhealach chomh cinnte céanna – úsáidtear téarmaí amháil ‘cuí’, ‘imleor’, nó ‘de réir mar is gá’, rud a fhágann gur deacair iad a thomhas, nó sonraítear iad ar bhealach a fhágann an cheist faoi rogha an chonraitheora. Léirítear samplaí de na seirbhísí insoláthartha dá dtagraítear sna conarthaí i bhFíor 6.8.

Fíor 6.8 Samplaí de shonraíocht seirbhísí insoláthartha sna conarthaí – soláthraithe tráchtála

Seirbhís insoláthartha shonrach

Aontaíonn an conraitheoir go mbeidh an t-ionad ar fad teoranta do ghlacadh iarrthóirí tearmainn agus d'aire a thabhairt dóibh. Cuirfear 2 thuáille ar fáil do gach cónaitheoir ar theacht chun an ionaid dó/di, agus cuirfear tuáillí glana ar fáil ina n-ionad sin de réir mar is gá ach ar bhonn seachtainiúil ar a laghad. Is faoin gconraitheoir a bheidh sé a chinntiú go mbeidh córas bainistíochta sábháilteachta bia, lena gcuimsítear prionsabail na hanailíse guaise agus pointí rialúcháin criticiúla (HACCP), i bhfeidhm de réir Rialacháin an Chomhphobail Eorpaigh (Sláinteachas Earraí Bia), 2000 (I.R. Uimh. 165 de 2000).

Seirbhís insoláthartha neamhschonrach/éiginnte

Áiríteoidh an conraitheoir go gcuirfear cóiríocht ar fáil ina mbeidh teas imleor. I gcás ina n-íomíonn duine ó aonad, ní mór don chonraitheoir an t-aonad sin a dhomhainghlánadh agus a phéinteáil, nuair is gá, sula gcuirfear ar fáil é do chónaitheoir nua. Léireofar sna biachláir (i) riachtanais réasúnta na ngrúpaí eitneacha éagsúla atá san ionad agus (ii) riachtanais chothaithe fhorordaithe réasúnta d'aon duine atá ina c(h)ónaí san ionad. Áiríteoidh an conraitheoir freisin go mbeidh soláthar imleor gallúnaí, seampú, taos fiacra agus páipéar leithris le fáil i ngach seomra, agus go ndéanfar iad sin a athsholáthar de réir mar is gá.

- 6.51** Sonraítear sna conarthaí gur cheart don ionad cloí le gach riachtanas reachtúil ábhartha, agus tugtar samplaí de na riachtanais sin amhail pleanáil, rialacháin tógála, sláinteachas agus caidreamh tionsclaíoch.
- 6.52** Ba cheart go mbeadh forálacha i gconradh freisin chun monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmíocht. Ba cheart a leagan amach i gconradh cé atá freagrach as sonraí feidhmíochta a bhailiú agus anailís a dhéanamh orthu sin, cé a dhéanfaidh monatóireacht ar an bhfeidhmíocht, minicíocht na monatóireachta, agus na socruithe tuairiscithe.
- 6.53** Na tagairtí d'fhaisnéis feidhmíochta agus monatóireacht ar fheidhmíocht sna conarthaí le haghaidh na n-ionad faoi úinéireacht tráchtála, tá siad teoranta do na nithe seo a leanas
- ceanglas chun clár laethúil cónaitheoirí a chothabháil, agus cóip le cur faoi bhráid na Roinne gach seachtain
 - ceart na Roinne cigireacht a dhéanamh ar an ionad ag am ar bith
 - timthriall biachláir 28 lá a chur isteach chuig an Roinn dá n-iarrfaí a leithéid
 - ceanglas sonraí a thabhairt don Roinn ar shocruithe foirne agus ar aon athruithe ar na socruithe sin
 - foráil do chruinnithe ráithiúla maidir le seachadadh seirbhíse.
- 6.54** Seachas sin, ní shonraítear sna conarthaí cineál ná minicíocht na faisnéise bainistíochta atá le soláthar. Níl aon bheart sna conarthaí chun feidhmíocht a thomhas, ná níl aon fhoráil sa chonradh do phionóis i gcás tearcfheidhmíochta, seachas má theipeann ar an soláthraí an acmhainn sa chonradh a chur ar fáil.

Monatóireacht a dhéanamh ar sheachadadh seirbhíse

- 6.55** Déantar monatóireacht ar sheachadadh seirbhíse ar roinnt bealaí — cigireacht fhisiciúil ar ionaid, clinicí faisnéise a reáchtáil in ionaid, agus athbheithniú ar ghearáin a dhéanann cónaitheoirí. Tá sé sonraithe ag an Roinn go bhfuil sí ag saothrú go gníomhach chun feabhas a chur ar dhálaí maireachtála na ndaoine sa soláthar díreach trí spás maireachtála sa bhreis a chur ar fáil, mar aon le saoráidí féinfhreastail nó comhroinnte cócaireachta nuair is féidir, go háirithe le haghaidh teaghlach. Tá an obair faoi lán seoil agus cuirfear i gcrích í chomh luath agus is féidir.

Cigireachtaí

- 6.56** Tá sé i gceist le cigireachtaí léargas a thaifeadadh ar dhálaí fisiciúla ionaid agus a chinntiú go ndéantar na seirbhísí atá faoi chonradh a sheachadadh. Tá sé mar aidhm ag an Roinn cigireacht a dhéanamh trí huair sa bhliain – go ndéanfaidh foireann na Roinne féin dhá chigireacht agus go ndéanfaidh cuideachta neamhspleách ag a bhfuil saineolas sa tsábháilteacht dóiteáin agus bia aon chigireacht amháin ar a laghad. Foilsítear tuarascálacha ar gach cigireacht atá déanta ó dheireadh na bliana 2013.¹
- 6.57** Tháinig laghdú ar an líon iomlán cigireachtaí ó 100 in 2013 go dtí 89 in 2015. Cigireacht amháin sa bhliain ar a laghad a rinneadh ar gach ionad. In 2015, rinneadh trí chigireacht ar 22 ionad i measc na 35 ionad ar fad. Is meath é sin ar an gcumhdach cigireachta a baineadh amach in 2013 (bhFíor 6.9).

1 Foilsítear tuarascálacha cigireachta ar láithreán gréasáin na Gníomhaireachta Fáiltithe agus Imeasctha – www.ria.gov.ie.

Fíor 6.9 Cigireachtaí ar ionaid soláthair dhíriú, 2013 go 2015

Líon na gcigireachtaí sa bhliain	2013	2014	2015
	Líon na n-ionad		
Ceithre chigireacht	5	1	–
Trí chigireacht	24	18	22
Dhá chigireacht	3	14	10
Aon chigireacht amháin	2 ^a	1	3
Líon na n-ionad	34	34	35

Foinse: An Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais

Nóta: a Bhí ceann de na hionaid sin dúnta le haghaidh obair athchóirithe in 2013.

- 6.58** Seoltar torthaí na gcigireachtaí i scríbhinn chuig an soláthraí agus iarrtar air freagra a thabhairt ar aon cheist a mhúsclaítear ann laistigh de choicís. Mar sin féin, ní leagtar amach sprioc ama ar bith sna conarthaí chun na bearta riachtanacha a chur i gcrích. Tá sé sonraithe ag an Roinn nach aon mhaitheas a bheadh ann spriocanna ama a leagan amach sa chonradh mar bheadh an sprioc ama ag brath ar na gníomhartha atá riachtanach chun an tsaincheist ar leith a réiteach. Mar sin féin, déanfaidh an Roinn a machnamh ar fhoráil a chur sa chonradh go gcomhaontófaí na spriocanna idir an Roinn agus an conraitheoir.
- 6.59** Féachadh go mion ar shampla de chúig thuarascáil chigireachta mar chuid den imscrúdú seo. Bhain formhór na dtorthaí le saincheistanna cothabhála agus bhí fianaise ann go raibh na fadhbanna sin curtha ina gceart ag na soláthraithe. I measc na nithe eile a bhí ann, áirítear sábháilteacht dóiteáin (rud a réitíodh lá na cigireachta) agus fadhbanna maidir lena slachtmhaire is bhí na seomraí. Tá sé sonraithe ag an Roinn gur leis an gcónaitheoir a bhaineann slacht an tseomra i gcás nach bhfuil baol sláinte, sábháilteachta ná dóiteáin i gceist.
- 6.60** Bhí malairt tuairime ag an Roinn agus ag an soláthraí uaireanta. Mar shampla, sainaitníodh i gcigireacht amháin go raibh gá an clúdach urláir i seomra a athrú. Cheap an soláthraí go raibh an clúdach ar chaighdeán sásúil, áfach, agus níor athraigh sé é.
- 6.61** Sa sampla ar a ndearnadh imscrúdú, níor sainaitníodh sna cigireachtaí fadhb ar bith leis an mbia. Mar sin féin, i bhforbairt tuarascála ó ghrúpa oibre a foilsíodh in Meitheamh 2015, chuir cónaitheoirí roinnt ábhair inmí in iúl maidir leis an mbia, lena n-áirítear easpa roghanna sláintiúla bia, easpa comhairliúcháin i ndáil leis na biachláir, agus caighdeán sláinteachais.¹ Éilítear sna conarthaí go léirítear riachtanais chothaithe sna biachláir atá ar fáil, mar aon le riachtanais grúpaí eitneacha éagsúla. Ina theannta sin, tá ceanglas ar an gconraitheoir faoin gconradh bualadh leis na cónaitheoirí maidir leis an mbia atá á sholáthar.

Clinicí faisnéise

- 6.62** An cuspóir atá le clinicí faisnéise ná deis a thabhairt do na cónaitheoirí fadhbanna a phlé go díreach le foireann ón Roinn. Tugann siad deis freisin féachaint go mion ar an ionad agus ar a fheidhmiú ginearálta.
- 6.63** Bíonn mar aidhm ag an Roinn clinicí faisnéise a reáchtáil faoi dhó sa bhliain ar a laghad i ngach ionad. Baineadh amach an cuspóir sin in 2015, agus reáchtáladh trí chlinic i bhformhór na n-ionad. Reáchtáladh clinicí ar bhonn míosúil i Maigh Muirí, an t-ionad is mó.

1 An Grúpa Oibre le tuairisciú don Rialtas maidir le Feabhas ar an bPróiseas Cosanta, lena n-áirítear Soláthar Díreach agus Tacaíochtaí don Lucht Iarrtha Tearmainn, Tuarascáil deiridh, Meitheamh 2015.

- 6.64** Ní dhéantar cothabháil ná anailís fhoirmiúil ar fhaisnéis bhainistíochta maidir leis na ceisteanna arna múscailt ag cónaitheoirí ná arna sainaithint ag foireann na roinne.

Gearáin

- 6.65** Cuirtear ar fáil nós imeachta áitiúil le gearáin a dhéanamh sna rialacha agus sna nósanna imeachta caighdeánacha le haghaidh ionaid soláthair dhíreach. Faoi nós imeachta sin, déanann cónaitheoirí iarracht an fhadhb a réiteach le bainisteoir an ionaid ar dtús, go neamhfhoirmiúil nó i scríbhinn. Mura bhfuil sé sásta, is féidir leis an gcónaitheoir an fhadhb a chur faoi bhráid na Roinne i scríbhinn. Is féidir leis an gcónaitheoir bainisteoir an ionaid a sheachaint ar dtús "i gcúinsí thar a bheith eisceachtúil agus tromchúiseach", agus gearán a dhéanamh díreach leis an Roinn.
- 6.66** Ní dhéantar ach leibhéal an-íseal gearán leis an Roinn. Sna ceithre bliana go dtí 2015, ní dhearnadh ach 38 ngearán den sórt sin ar fad.
- 6.67** Rinneadh leasú in 2015 ar nós imeachta na Roinne le gearán a dhéanamh, agus tá foráil ann chun achomharc a dhéanamh d'oifigeach achomhairc neamhspleách má chreideann an gearánach nár láimhseáladh an gearán ar bhealach sásúil.¹
- 6.68** Ní oifigeach achomhairc neamhspleách ceaptha go fóill. Tá sé sonraithe ag an Roinn, agus iarracht á déanamh aici duine neamhspleách a aimsiú, go ndearnadh plé le Seirbhís Phríosúin na hÉireann ina raibh athbhreithniú á dhéanamh ar an modh déanta gearán agus inar dhócha go gceapfaí eadránaí deiridh neamhspleách. Sular cuireadh athbhreithniú na Seirbhíse Príosúin i gcrích, thoiligh an Tánaiste agus an tAire Dlí agus Cirt agus Comhionannais gur cheart sainchúram an Ombudsman agus an Ombudsman do Leanaí araon a shíneadh chun daoine sa soláthar díreach a chuimsiú. Ní mór don Aire Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe ordú a shíniú chun é sin a chur i bhfeidhm. Tá plé beagnach curtha i gcrích ag an Roinn leis an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe agus le hOifig an Ard-Aighne maidir le hordú den sórt sin. Tá sé beartaithe gurb é an t-ombudsman ábhartha a bheidh ina oifigeach achomhairc neamhspleách.
- 6.69** Sainaithníodh réimse leathan ábhar inní i gcomhairliúchán leis na cónaitheoirí a rinneadh mar chuid d'athbhreithniú an ghrúpa oibre in 2015. Bhain a bhformhór le fad an phróisis iarratais agus go raibh siad ina gcónaí sa chóras soláthair dhíreach. Mar sin féin, léiríodh roinnt ábhair inní maidir le caighdeán na seirbhísí a sholáthraítear in ionaid soláthair dhíreach. Sainaithníodh freisin sa phróiseas comhairliúcháin easpa muiníne i measc na gcónaitheoirí sa nós imeachta le gearáin a dhéanamh agus sa phróiseas cigireachta.

Conclúidí agus moltaí

- 6.70** Is féidir le hiarrthóirí tearmainn leas a bhaint as cóiríocht agus as seirbhísí in ionaid soláthair dhíreach. Fanann go leor cónaitheoirí in ionaid soláthair dhíreach ar feadh tréimhsí fada agus a n-iarratas á phróiseáil. Mar sin féin, ní furasta anailís a dhéanamh ar na sonraí ó thréimhse roimh 2012 chun na cúiseanna leis an moill a shainaithint (is féidir iad a shainaithint in athbhreithniú de láimh ar chomhaid ar leith). Tugadh isteach córas nua TF in 2012, agus ba cheart go bhféadfaí anailís níos fearr a dhéanamh ar phróiseáil iarratas agus cúiseanna moille a shainaithint níos fearr leis an gcóras nua.

¹ Ionaid Fáiltithe agus Chóiríochta an tSoláthair Dhíreach, Rialacha agus Nósanna Imeachta an Tí, 2015.

Cóiríocht do dhaoine ar bronnadh stádas orthu

- 6.71** Amhail Lúnasa 2016, tá líon mór daoine ar tugadh a gcás chun críche ina gcónaí in ionaid soláthair dhírighe go fóill. Bronnadh stádas ar dhuine amháin as gach seisear cónaitheoirí sa soláthar díreach a thugann cead dóibh fanacht in Éirinn. Níl sé soiléir go dtéann úsáid na cóiríochta soláthair dhírighe i gcás daoine den sórt sin chun leasa an Stáit, na ndaoine i gceist, ná úsáideoirí beartaithe an tsoláthair dhírighe. Tá sé tugtha le fios ag an Roinn go bhfuarthas amach san anailís atá déanta aici orthu siúd ar tugadh cead fanachta dóibh go bhfágann 87% díobh an soláthar díreach laistigh de shé mhí.

Moladh 6.1

Ba cheart don Roinn dul i bpáirt le páirtithe leasmhara eile chun measúnú a dhéanamh ar an mbealach is iomchuí le cóiríocht a chur ar fáil dóibh siúd ar bronnadh stádas orthu chun ligean dóibh fanacht in Éirinn.

Freagra an Oifigigh Cuntasaíochta

Aontaithe. Cé nach bhfuil an fhreagracht ar an Roinn tithíocht a sholáthar dóibh siúd atá i dteideal fanacht sa Stát go dleathach, leanfaidh an Roinn de cibé cabhair agus is féidir a thabhairt chun cabhrú le daoine bogadh chuig cóiríocht bhuan.

Soláthar seirbhísí soláthair dhírighe

- 6.72** Baineadh feidhm as próisis soláthair iomaíocha le haghaidh soláthar seirbhísí sna hionaid faoi úinéireacht an Stáit agus tá páirt á glacadh ag an Roinn faoi láthair i gcomórtas ar fud na hEorpa le haghaidh na seirbhísí sin. Tá formhór na cóiríochta soláthair dhírighe le fáil in ionaid atá faoi úinéireacht phríobháideach agus á bhfeidhmiú ar bhonn tráchtála. Íocadh €251 milliún le soláthraithe na cóiríochta den sórt sin sna cúig bliana go dtí 2015. Níor baineadh feidhm as próisis soláthair iomaíocha fhoirmiúla chun na conarthaí sin a dhámhachtain. Cuireann sé sin leis an mbaol nach bhfuil an praghas is fearr ná an caighdeán is fearr cóiríochta agus seirbhísí á bhaint amach. Cé gurb é tuairim na Roinne gurbh ionann an modh soláthair a úsáideadh agus an nós imeachta idirbheartaíochta dá ndéantar foráil i rialacha an AE, is cosúil nach ann do na cúiseanna trínar féidir dul i muinín an nós imeachta sin agus nár cloíodh le riachtanais nós imeachta áirithe. D'fhéadfaí éilimh a dhéanamh i gcoinne na Roinne mar gheall air sin.

Tuairimí an Oifigigh Cuntasaíochta

- 6.73** Glacann an Roinn leis, dá mbeadh an saol gan locht, gur mhó soláthar oscailte a bheadh ann. An fógra le haghaidh léirithe spéise agus an mhodheolaíocht measúnaithe a úsáideadh ina dhiaidh sin le haghaidh soláthraithe tráchtála cóiríochta, is é tuairim na Roinne gurbh ionann é sin agus an nós imeachta idirbheartaíochta dá ndéantar foráil i rialacha soláthair an AE. Mar thoradh ar laghdú ar an éileamh, níor foilsíodh aon fhógra nua idir 2009 agus Iúil 2015. Faoin am sin, bhí an t-éileamh chomh hard sin go raibh baol dáiríre ann nach bhféadfaí freastal ar na riachtanais leis an stoc áiteanna soláthair dhírighe a bhí ann. Mar shampla, tháinig méadú 1,000 duine ar an líon iarrthóirí tearmainn sa tréimhse ceithre mhí idir Aibreán agus Lúnasa 2015, agus tháinig méadú 400 breise ar a líon i Meán Fómhair 2015. B'éigean freagra práinneach a thabhairt ar an méadú sin, rud a d'fhág gur oscail an Roinn ionad nua agus gur bhainistigh sí an acmhainn leapacha sna hionaid eile ar fad.

- 6.74** An rogha mhalartach ar an bpróiseas idirbheartaíochta sin is ea iarrthóirí tearmainn (ar daoine leochaileacha iad faoi mar a thuigfí) a fhágáil gan dídean fad is a thugann an Roinn faoi phróiseas soláthair fadálach.
- 6.75** Tá solúbthacht ag baint leis an nós imeachta soláthair a úsáideadh i gcomparáid le dolúbthacht próisis tairisceana oscailte ar beag an deis atá ann laghdúithe ar chostais a bhaint amach nuair a tharlaíonn lag trá eacnamaíoch. Íoctar rátaí an-tairbheach le conraitheoirí i gcomparáid lena íocadh roimhe seo. Go deimhin, tuigtear go bhfuil na rátaí sin i bhfad níos ísle ná na rátaí atá á n-íoc ag údaráis eile sa Stát as seirbhísí réasúnta cosúil do dhaoine gan dídean. Tá dúshlán ar leith ann freisin agus bheadh sé deacair iad a chuimsiú i dtairiscint oscailte — dothuarthacht an éilimh, scaipeadh, cur ina haghaidh sa cheantar áitiúil, leanaí socraithe i scoileanna, áiteanna scoile ar fáil, srl.
- 6.76** An taithí a fuarthas sa phróiseas iomaíoch reatha ar fud an AE le haghaidh soláthar seirbhísí sna hionaid faoi úinéireacht an Stáit, cuirfear an taithí sin san áireamh agus seirbhísí d'ionaid tráchtála á lorg ag an Roinn. An cuspóir a bheidh ann i gcónaí ná go gcloífear leis na nósanna imeachta cuí an t-am ar fad agus go bhfaighfear an luach is fearr ar airgead, agus aird á tabhairt ar nádúr ar leith na seirbhísí in ionaid soláthair dhírih.

Bainistiú conarthaí

- 6.77** Níl sé éasca bainistiú éifeachtach a dhéanamh ar chonarthaí soláthair dhírih mar níor leagadh amach caighdeáin ná sceidil chainníochtaithe ná intomhaiste le haghaidh go leor de na nithe insoláthartha faoi na conarthaí. Cuireann sé sin leis an mbaol nach bhfreastalófaí ar riachtanais na n-iarrthóirí tearmainn le caighdeán na cóiríochta agus na seirbhísí a chuirtear ar fáil. Cruthaíonn sé an baol freisin go soláthrófaí seirbhísí ar chaighdeáin éagsúla in ionaid éagsúla.

Moladh 6.2

Ba cheart don Roinn athbhreithniú a dhéanamh ar an gconradh caighdeánach agus na nithe seo a leanas a áirithiú

- leagtar amach caighdeáin agus sceidil le haghaidh na nithe insoláthartha ar fad
- leagtar amach go soiléir an fhaisnéis feidhmíochta atá riachtanach lena mheas cibé acu ar soláthraíodh nó nár soláthraíodh na nithe insoláthartha faoin gconradh
- sonraítear na himpleachtaí a bheidh ann mura soláthrófar na nithe insoláthartha.

Freagra an Oifigigh Cuntasaíochta

Aontaithe. Déantar athbhreithniú agus nuashonrú ar gach Conradh de réir mar is gá i bhfianaise taithí, agus úsáidfear forálacha an mholta seo sa phróiseas sin le héifeacht láithreach.

Tháinig an tsaincheist sin chun cinn freisin i gcomhthéacs chur i bhfeidhm na moltaí i dtuarascáil an ghrúpa oibre. Tá an Roinn i mbun plé le comhpháirtithe san AE agus le heagraíochtaí neamhrialtasacha maidir le conas is fearr is féidir dul i ngleic leis an bhfadhb seo ar bhealach trína gcinntítear seachadadh leanúnach na seirbhíse ar an gcaighdeán is airde agus, ag an am céanna, solúbthacht imleor a sholáthar chun freastal ar na riachtanais ar leith a bhíonn ag daoine ag lorg tearmainn.

Ní mór a bheith cúramach gan caighdeán ná riachtanais a leagan síos a d'fhéadfadh a bheith dochrach do chearta daonna agus roghanna na ndaoine. Ní ceart dearmad a dhéanamh riamh nach i gcónaí is féidir freastal ar riachtanais shainiúla daoine le “réiteach amháin a oireann do chách”. Téann sé chun tairbhe an duine i gceist nach bhfuil cuid de na caighdeáin chomh saintreorach céanna agus gurb oiriúnaí iad do riachtanais shainiúla an duine sin. Áirítear leis sin ceisteanna maidir le cineál agus soláthar an bhia nó solúbthacht i leith am na mbéilí agus cleachtadh reiligiúnach.

Measúnú a dhéanamh ar sheachadadh seirbhíse

- 6.78** Is foinse úsáideach faisnéise atá san fhaisnéis ó chigireachtaí, ó chlinicí agus ó na gearáin a dhéanann cónaitheoirí, agus d'fhéadfaí úsáid a bhaint as an bhfaisnéis sin chun measúnú a dhéanamh ar sheachadadh seirbhíse. Mar sin féin, ní dhéantar comhthiomsú foirmiúil ar an bhfaisnéis sin ná ní úsáidtear é chun measúnú a dhéanamh ar fheidhmíocht na n-aonad ná na soláthraithe ar leith. Ní dhéanann na cónaitheoirí ach leibhéal an-íseal gearán leis an Roinn. Cé go bhféadfaí a thuiscint leis sin go bhfuiltear sásta leis an tseirbhís atá á seachadadh nó le réiteach na bhfadhbanna ag lucht bainistíochta na n-ionad áitiúil, léirítear le faisnéis ó fhoinsí eile, lena n-áirítear torthaí ar chomhairliúcháin poiblí a rinne grúpa oibre, go bhfuil leibhéal ard míshásaimh i measc na gcónaitheoirí.

Moladh 6.3

Ba cheart don Roinn comhthiomsú a dhéanamh ar thorthaí na gcigireachtaí agus na gclinicí faisnéise, agus ar shonraí na ngearán atá déanta ag cónaitheoirí. Ba cheart an fhaisnéis a úsáid ina dhiaidh sin chun measúnú a dhéanamh ar fheidhmíocht na n-ionad ar leith, mar aon leis na soláthraithe atá i mbun seirbhísí a sheachadadh i roinnt ionaid éagsúla.

Freagra an Oifigigh Cuntasaíochta

Aontaithe. I láthair na huaire, baintear leas as torthaí na gcigireachtaí agus na gclinicí san eolas ginearálta ar fheidhmiú agus ar bhainistiú na n-ionad, rud a chuireann eolas ar fáil ina dhiaidh sin don phlé maidir le conarthaí, don ullmhúcháin do chigireachtaí, agus d'fhorbairt fhoriomlán beartas. Cuirfear nósanna imeachta foirmiúla i bhfeidhm amach anseo ionas go ndéanfar an fhoghlaim ó chigireachtaí agus ó chlinicí a thaifeadadh le haghaidh gach ionaid. Bainfear leas as an bhfaisnéis sin ansin sa phlé ina dhiaidh sin le bainisteoirí agus le húinéirí na n-ionad.

Moladh 6.4

Ba cheart don Roinn athbhreithniú a dhéanamh ar an bpróiseas le gearán a dhéanamh féachaint an bhfuil cúinsí ann a d'fhéadfadh bac a chur ar chónaitheoirí fadhbanna a thuairisciú.

Freagra an Oifigigh Cuntasaíochta

Aontaithe. Tá an moladh seo curtha i bhfeidhm cheana féin den chuid is mó. Cuireadh nós imeachta nua le gearán a dhéanamh i bhfeidhm in 2015. Féachfaidh an Roinn freisin ar bhealaí chun an próiseas sin a dhéanamh níos oscailte agus níos trédhearcaí.

Iarscríbhinn A Ionaid soláthair dhírig

Conraitheoir	Ionad	Acmhainn	Ionad soláthair dhírig ó
Soláthraithe tráchtála cóiríochta agus seirbhísí			
Mosney PLC	Maigh Muirí	600	Nollaig 2000
Bridgestock Ltd	An Sean-Chlochar, Sráid na Mainistreach, Béal Átha hAmhnais	267	Lúnasa 2001
	Globe House, Cnoc an tSéipéil, Sligeach	226	Lúnasa 2004
Old George Ltd/Fazyard Ltd/Mint Horizon Ltd ^a	Na Túir, Cluain Dolcáin	225	Deireadh Fómhair 2006 ^b
	Georgian Court, Baile Átha Cliath 1	110	Eanáir 2005 ^b
	The Montague, Ioma, Co Laoise	202	Deireadh Fómhair 2007
	The Richmond Court, Co an Longfoirt	80	Iúil 2015
	Ashbourne House, An Gleanntán	95	Meitheamh 2000
Barlow Properties/Bideau Ltd/Stompool Investments Ltd/Baycaster Ltd/D and A Ltd ^a	Glenvera, Bóthar Wellington, Corcaigh	107	Nollaig 2001 ^b
	Birchwood, Bóthar Bhaile Throcail, Port Láirge	125	Bealtaine 2001
	Mount Trenchard, Faing, Co. Luimnigh	85	Eanáir 2007
	Clonakilty Lodge, Cloich na Coillte, Co. Chorcaí	108	Samhain 2007
East Coast Catering (Ireland) Ltd	Baile Seiscinn, St Margaret's, Co Bhaile Átha Cliath	310	Nollaig 2001
	Halla Haiste, 28A Sráid Haiste Íochtarach, Baile Átha Cliath 2	175	Feabhra 2005
	Carroll Village, Dún Dealgan (SC)	60	Aibreán 2005
Millstreet Equestrian Services	Sráid an Mhuilinn	237	Samhain 2000
	Bridgewater House, Carraig na Siúire	95	Nollaig 2001
	Viking House, Port Láirge	82	Bealtaine 2001
Tattonward Ltd/Mo Bhaile Ltd ^a	Staircase, 21 Sráid Aungier, Baile Átha Cliath 2	33	Bealtaine 2012
	St. Patricks, Muineachán	200	Nollaig 2001
Maplestar Ltd	Eglinton, Bóthar na Trá, Gaillimh	200	Eanáir 2000
Shaun Hennelly	Great Western House, Gaillimh	152	Meán Fómhair 2000
Birch Rentals Ltd	Hanrattys, Sráid Glentworth, Luimneach	112	Meitheamh 2009 ^b
Westbourne Holiday Hostel Ltd	Westbourne, Bóthar an Duga, Luimneach	90	Meitheamh 2001
Peachport Ltd	Eyre Powell, Droichead Nua	90	Aibreán 2003
Maison Builders Ltd	Watergate House, Baile Átha Cliath 8 (SC)	68	Aibreán 2003 ^b
Ocean View Accommodation Ltd	Ocean View, Trá Mhór	65	Aibreán 2007
Atlantic Blue Ltd	Atlantic House, Trá Mhór	80	Bealtaine 2007
Ionaid faoi úinéireacht an Stáit arna mbainistiú ag soláthraithe bainistithe saoráidí			
Campbell Catering Ltd t/a Aramark Ireland	Bóthar Chionn tSáile	275	Aibreán 2000
	Cnoc an Lisín	250	Deireadh Fómhair 2001
	Baile Átha Luain	300	Bealtaine 2000
Onsite Facilities Management (OFM)	Johnson Marina	90	Aibreán 2001
	Atlas, Trá Lí	110	Lúnasa 2001
	Atlas, Cill Airne	90	Eanáir 2002
	Park Lodge	55	Aibreán 2001

Foinse: An Roinn Dlí agus Cirt agus Comhionannais agus anailís leis an Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Nótaí: a Stiúrthóir amháin nó níos mó ar bhord na gcuideachtaí éagsúla, de réir thaifid na hOifige um Chlárú Cuideachtaí.
b Athrú tagtha ar an gcuideachta atá ag soláthar an ionaid ó 2010, ach stiúrthóir amháin nó níos mó ar bhord na gcuideachtaí éagsúla, de réir thaifid na hOifige um Chlárú Cuideachtaí.